

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szerkesztéséről és közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIRNER J. JÓZSEF
papírnagykereskedése, hová az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adhatnak vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félévre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
□ ezrentiméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

Megyei gazdasági egyesületünk.

Kétségtelen, hogy a közelebbi évtized alatt, különösen az állami kedvezményekről szóló 1890. XIII. törvényezikk hatásán folytán, a gyárpari terén lényeges haladást észlelhetünk, habár még mindig van elég iparág, melynek czikkait csakis a külföld gyáraiból nyerhetjük. Rohamosan emelkedik a különböző részvénytársaságok és szövetkezetek száma, részben spekulációból, sőt már van elég takarékpénztár és szövetkezet, mely az utóbbi jelszó alatt egy-egy kis fiók nemzetiségi propaganda melengetésére szolgál alkalmas tanyául. És mégis a fejlődés ezen sokképpen kecsesítő korszakában még mindig erősen érezzük, hogy első sorban földmivelő ország vagyunk, hogy mezőgazdaságunk emelése, virágzóbbá, belterjesebbé tétele, megfelelő mezőgazdasági iparral való összekapcsolása nélkül a többi iparág termelésének fejlesztését és fokozását nem emelhetjük. Hiszen, mihelyt nincs jó termés és a termésnek jó ára, az ipar minden terén hátramaradást, hanyatlást tapasztalunk a kereskedés pang, bizonyosság, hogy a mi iparunk termékeinek legjobb fogyasztói a birtokos és földmivelő osztályból kerülnek ki. Ugyanezen eredményt észlelhetjük az állam finánciális ügyeiben; fokozatosan megérzi a rossz termési eredményeket a kereskedő, iparos, a gyárak, a bankok, szövetkezetek, s az adóbefizetés csökkenése a mezőgazdaság rossz helyzetére vihető vissza.

Tény, hogy a földmivelő, mezőgazdasági osztály konzervatív természetű. Nem is csodálható, mivel elegendő saját tőkével kevesen rendelkezhetvén, nagyobb összegbe kerülő kísérleteket, beruházásokat, mezőgazdaságában változtatásokat csak nehezen csinál, nem lévén teljesen bizonyos a kedvező eredményről s nem áldozván fel a bizonyost — habár kevesebb is — az előtte bi-

zonytalannak tetsző nagyobb jövedelemért. Jó eredményű kísérletekre, több éven át kedvezően sikerült példákra van szüksége a mi kisbirtokosunknak és földésünknek. Nem idegenkedik az a jónak, hasznosnak elsajátításától; hiszen például mutathatjuk fel a peronospera elleni védekezést Csákyán, a filloxera elleni védekezést Monorán, hol mind csak egyszerű szőlő- és földmivelő népek lakik. Lóheret, luczernát, takarmányféléket szívesen termelnek ott, ahol — pár esztendeig — a birtokosnak jó példáját látják. Csombordon s más községekben a régi rossz szőlőfajtákat rizling s egyéb jó faj szorítja ki lassanként, még pedig rigolizott földben. A gyümölcsészeti egyesületnek nincs panasa az oltványok vásárlása miatt; inkább az a baj, hogy nem termelhet többet s változatosabban.

Egy szóval: szükséges a mezőgazdasági életet lendületesebbé, élénkebbé tenni vármegyénkben. Fel kell költeni álmaiból a megyei gazdasági egyesületet. Meg kell vizsgálni, hogy miféle körülmények okozták ezt a hosszú semmittevést, és rajta kell lenni, hogy ami hátrányos volt, az ne ismétlődjék. Régebben még a székásvidéki gazdáknak is volt egyesületük; addig igyekeztek egybe olvasztani a megyeivel, amíg mindakettő szépen elnyugodott s nem csinált semmit. Kétségtelenül legjobb volna egy anya egyesület, melynek lehetnek fiók-osztályai is. Különböző vidékeken gyümölcs és szőlő, más helyett tejgazdaság, harmadik helyen gazdasági és egyéb magvak termelése fizeti ki magát és az mutat jobb eredményt; ily czélokra lehet felhasználni a fiók-egyesületeket, mert csak ott lehet egyes mezőgazdasági kísérleteket tenni, ahol arra alkalmas tér kínálkozik és amely vidéken azok iránt különösen érdeklődő gazdák lakván, a jó eredményt könnyebben s biztosabban el lehet érni. Örövendve hallottunk e tárgyban több felszól-

alást, s reméljük, hogy főispánunknak érdeklődése folytán a megyei gazdasági egyesület jobban megfontolt programmal új életre fog kelni mielőbb.

Egy újabb fellépett ellensége gabonafelénknek.

Besenyő, 1895. április 20.

Az elmúlt év bizony nagyon gyenge volt általában véve minden gabonafelénknek nézve. Nem elég, hogy a nagy szárazság következtében növényeink fejlődésükben nagyon elmaradtak, apró, silány termést hoztak, hanem mindenféle csapásokkal kellett a gazdáknak megküzdenie.

Igy például a drága lóherésekben több helyett fellépett, különösen a drassói uradalomban nagymennyiségű kárt tett az Apion Trifolii L., egy kis orrmányos bogár, ami nálunk e vidéken nem volt még eddig ismeretes. A magyarországi megyékben már régóta ismerik nagy kártékonyágánál fogva. A m. kir. rovarotani állomás a következő példát említi: „Bánhegyesen 1884-ben egy 1400 [] öl hold föld herevetés átlag 125—150 kgr. lóherét adott, míg 1885-ben az „Apion” által meglepve, csak 30 klgammot s a jövő évben a lóherét ki kellett szántani, annyira el volt lepve általa.”

Tavaly az őszi vetésekre kedvező időnk volt; amilyen rossz volt a nyár, olyan kedvezőnek mutatkozott az őszi; siettünk is mi gazdák a vetésekkel, hogy azokat idejében elvégezhessük. A vetések szépen ki is keltek, bokrosodásnak indultak, kivált a korai buza- vetések. Azonban örömmünk nem sokáig tartott, mert egy idő múlva észrevette az ember, hogy foltonként kezd száradni a vetés; erről nem csak magam, az általam kezelt birtokon, győződtem meg, hanem a környékbeli gazdatársaim is folyton panaszkodtak; egyik drótférget emlegetett, a másik hesszeni legyet s még voltak olyanok is, akik a csikoslábu buzalégy fellépéséről beszéltek. Többször megnéztem a vetéseket, de semmi különöst nem találtam; végre egy tábla, amelynek szomszédságában egy másik határrész terül el, mely földrészletről tulajdonosa a tavaly zabot aratott, figyelmessé tett, vajjon nem a hesszeni légy lépett-e fel a buzába, átjövén a szomszédom hatalmas nagyra hagyott zabtarlójáról? A meglepett buzaszálakat megvizsgálva,

TÁRCZA.

Utazás a — sugáruton.

(Nem okvetlen kötelező jó tanácsok.)

Megengedem önöknek, hogy „legalább is furcsának” találják azt, hogy én már is a nagyenyedi „sugárutban utazom”. De hát ebben a lapban már annyit láttam a vonal fölött elmélkedni róla, hogy csöppet sem röstellem itt, a vonal alatt, ábrándozni a jövő eme büszkeségéről. Ott fölül egy csomó pénzről beszéltek, amibe az kerülni fog. Itt alant megteszi azt egy kis parázs képzelőtehetség is. Ez pedig nem kerül pénzbe.

Tisztelt uraim és hölgyeim! — polgártársak! — én látok! Látok egy várost, amelynek a közepén, a szívében vonul át egy olyan ut, amelyet ha az egyik végéről nézünk végig, úgy is akkorának látszik, mint a másiktól nézve. Az egyik végén ott van az indóház, a másikon a főtér, közepén a várral. Már most milyen szép az: mikor egy idegen vetődik erre, mindjárt a m. á. v.-ról lépve, megpillantja a templomot és a hozzá mintegy istenfélelemmel szorosán tapadó házakat körös-körül. Ezek az emberek mégis csak szeretik az istenüket. De nagyon. Még bástyákkal is megvédelmezik. Istenfélő nép. Ez lesz a barbár anteista világrészekből érkezett kozmopolitának a nézete, a festői csoportot meglátva, bizonynyal ez. Az ő istentől elrugaszzkodott szíve dehogyan is ábrándoznék arról, hogy azok helyett a házak helyett valamelyes egy- és czélszerű vasrács is megtenné a „saját külön” istennek ezt a szolgálatot. És amellett a

templomot is meg lehetne látni tőle. Ez azonban nem tartozik a sugáruthoz, mondja Miklós bácsi. A sugárut, az magában kell hogy szép legyen. És pláne az ellentétek elvételét fogva csakis úgy szép valóban, ha körülötte valami . . . nem szép van. (Hát van.)

Mert mi az a sugárut? Valami különös dolog. Az utcánál több. Mert az utca kétféle: egyenes, vagy görbe. A sugárut pedig csakis egyenes lehet. Sőt az egyszerű utnál is több. Mert az ut meg háromféle: 1. amelyiknek mind a két felén vannak házak, 2. amelyiknek csak az egyik — és 3. amelyiknek egyik felén sincsenek. A sugárutnak mind a két oldalán szoktak lenni épületek. Azonkívül „dukál” neki fasor, 2, azaz két gyalogjáró és egy kocsit, amelyik egyszersmind szekerutnak, talicskautnak és kerékpárutnak is használható. Szabad rajta „gyalogjárni” is. Ha önök földalatti villamos vasutat is akarnak alája építeni, ajánlom, hogy először ezt tegyék és azután építsék rá a sugárutat magát. Így kevesebb munkába kerül. Pesten evvel hibáztak el a dolgozók.

Aztán még valami kell a sugáruthoz: középületek. A kollégiumot nem lehet oda vinni. Abban a szellemet is bajos dolog megmozdítani; hát még az a rettentő anyag! De meg az előre látható iszonyu forgalmi zsvivaj sem tűrné ezt a reformot. Károly bácsi sem megy oda lakni. Miért? Mert nem ő építette az utat. Ezt különben azért említettem csak, mert kapcsolatos a kollégiummal. A polgári leányiskola dehogyan hagyná el a kollégium közelségét. Nem azért rukkolt most is közelebb hozzá. A rendőrség, városháza éppen jó helyen van ott. Még a rendőrök számát sem kell szaporítani.

Mit? Egyetlen sasszemű rendőr végig láthatja az egész sugárutat, s a mellett őrizheti a városházát is. Nagy dolog ez! A fegyház is jó helyen van ott, ahol van. Ezt különben a t. rab urak jobban megmondhatják. De hát akkor mit tegyünk oda? Megvan! A sugárut intézménye egy régi, megszokott intézményét söpri el Enyednek: a cigánynegyedet. Uraim! Polgártársak! A civilizáció megköveteli tőlünk, mint kulturnéptől, hogy a legkisebb osztályokat is kárptóljuk, ha elveszünk valamit tőlük. Mi lesz ezzel az istenadta zenésnéppel, ha amugy kutyamódra kilöködjük onnan? Világos, hogy elzúllik. Hol fogja ő fölállítani, az elveszett helyébe, új oltárát a magasztos zenének? Uraim! Hallom, hogy Enyed újabb nagy zenei pont. Építsenek az új sugárutra egy konzervatóriumot! Csak épület kell. Ember úgy is van hozzá. Aztán egy . . . operaház. Hallom, hogy Enyeden vannak fölhasználatlanul heverő operák. Színház kell ahhoz. A két városrészt (így olvastam a K. egyik számában) elválasztó Duna . . . akarom mondani: felenyedi patak is hidra vár a sugáruton. Meglesz. Remélem: egy nyílással, oszlopok nélkül. Mint az eskütéri hid itt Budapesten. Melleje jön a vásárcsarnok. Legalább az annyit üldözött sültés kofák állandó helyet találnak. A gyümölcsosztály elnöke természetesen Máriszó néni. És ezzel alapos nevelési eszköz lesz a sugárut. A kollégista gyerekek t. i. a vásárcsarnoktól a gyönyörűen épült sugáruton fognak felvonulni a kollégiumba, kezükben a villamosan készült sülttel és kezükön az elnöklő asszonyság villamos útjeseivel (ha t. i. csenni iparkodtak). Ezek volnának a középületek. A többi hely magánépületeknek van száma. Ha min-

közvetlenül a gyökér felett, benne magában a növényben, apró fehér és barnás színű kukacokat találtam.

A múlt év november 7-én a magyar királyi rovar-tani állomáshoz kérdést intéztem s egyszerűsöd pár kukacot is küldöttem meghatározás végett.

Magam is azt hittem, hogy csakugyan hesseni légy (Cecydomia destructor) burkai. Erre nézve a következő választ kaptam:

625. sz.

Folyó hó 7-én kelt becses soraira vonatkozva értesitem tisztelt uraságot, hogy a küldeményben talált barna színű és kétféle nagyságú bábok sem nem a hesseni légynek, sem a Chlorops taeniopusnak burkai. Egy légyfajhoz tartoznak ugyan a „Muscidák” közül, de a fajt csak akkor állapíthatjuk meg, ha majd sikerül a legyet magát a bábból megkapni. A csikoslábu buzalégy (Chlorops taeniopus) most a buzaszál belsejében fehér kukac alakjában mutatkozik és még nincs barna bábokkal körülvéve, mint a beérkezettek. A hesseni légy most bábokok-ban van ugyan, de ezek más alakúak.

Vajon ezek a barna bábok benn voltak-e a buza szikében, vagy a földben tetszett őket találni? Mi nagyon ohajtának a kérdést tisztába hozni és azért kérem, szíveskednék ugy a megtámadott vetésből, ha még vannak bennük kukacok, valamint a bábokokból, utóbbiakat vatta között skatulyában vagy üvegesben, még több példányt beküldeni és a közelebbi körülményeket, különösen a barna bábokok előfordulását illetőleg, közölni.

Budapest, 1894. november 9.

Teljes tisztelettel
főnök helyettese

S a j ó K á r o l y s k.

A múlt év november 17-én siettem a rovar-tani állomás által kívántak körülményesen leírni s gondosan csomagolva küldöttem vetést és kukacokat is, mire nézve folyó évi április hó 12-én 640. sz. a. a következő választ kaptam:

„Vonatkozással a m. évi november hó 17-én kelt és a rovar-tani állomáshoz intézett becses levelére, valamint az ahhoz csatolt vetés-küldeményre, van szerencsém ezennel értesíteni, hogy a beküldött bábokból csak most bujtak ki a kifejlődött legyek. Ez oknál fogva csak most közölhetjük, hogy az illető rovar „Chortophila sepia Meig. (A thomyia Haberaudti Schiu.)” nevű légyfajhoz tartozik.

Ennek a légyfajnak évenként szintén két nemzedéke van, amelyből a második most áprilisban és május hó első felében szokott repkedni és petéit a tavaszi vetésekbe (rozs, árpa, buza és zabba) rakja.

A védekezés azonos azzal, amelyet a hesseni légy ellen szokás alkalmazni s amelyre nézve az ide csatolt nyomtatvány kellő felvilágosítást nyújt.

Budapest, 1895. április 12.

Tisztelettel

Dr. Horváth Géza s. k.,
a m. kir. állami rovar-tani állomás
főnöke.”

Az ellenszerek és óvó-rendszabályok e rovarok pusztítására a következők:

a) Minthogy a légy második, nyári nemzedéke szeptemberben petéit szokta lerakni, tanácsos az őszi vetést minél későbbre halasztani, hogy mire a vetés kikel, a legyeknek már semmi nyoma se legyen.

b) A nagyobb mértékben megrongált és tönkretett vetéseket legcélszerűbb kora tavasszal minél

den ember, akinek Enyeden háza nincs, csak egyet épít az új sugáruton, úgy két sugárut is ki fogna telni. Azonban egyelőre csak egy ilyen ut lévén előirányozva, fele kénytelen lesz lemondani az építkezésről. Marad a pénz.

A kövezésnél azt a rendszert ajánlom követendőnek az eddig szokásban levővel szemben, hogy minden követ annyira közel kell hozni a másikhoz, hogy egyikről a másikra még szűk és jól felfogott nő ruhában is könnyedén át lehessen lépni. Ezzel tartozunk a kornak.

Bércosi-állomás elég lesz három-négy. Mindenkire csak egy kocsi kell állítani; ezt azonban titoktartás mellett. A pasasér jön; meglátja, hogy már csak egy kocsi van ott: sietve fölugrik rá, hogy más le ne foglalja. Kész a forgalom. Hirdetési oszlopoknak lehet alkalmazni a kollégiumbeli nagy kályhákat — nyáron. Ekkor t. i. nincs szükség rájuk odabenn, télen meg ki az ördög megy ki az utcára hirdetést nézni a hidegben? Az alak jó.

Ezek volnának az én prospektusom. Szükségesnek tartom még megjegyezni, hogy alulirt már látta a budapesti néhai sugárutat és alapos meghányás-vetés után, kihagyva a felesleges dolgokat, ellenben belevéve az onnan kimaradottakat, teljes lelkiismerettel adja a tanácsait. Meg van róla győződve, hogy szívesen fogadják, mert: a) szíves tanácsot így illik fogadni; b) mert a jó tanácsot úgy sem szokás követni. A sugárut pedig épül.

Egyébként: Európa csendes . . .

Czeglédi.

előbb jó mélyen beszántani; ezzel nemcsak azt érhetjük el, hogy a légy bábjai megsemmisülnek, hanem hogy az illető földterület, amelyről kü'önbén is silány termés lett volna várható, még másképpen is ki lehet használni és nevezetesen kapás növények termesztésére fordítani.

c) A nyári nemzedék kipusztítására ajánlható a tarló leégetése; amennyiben pedig a bábok a gabonaszárak alsó büttykén vannak elhelyezkedve, előnyösebb hosszú tarlót hagyni, hogy ekként lehetőleg valamennyi báb elégethető legyen.

d) Sokkal célszerűbb ennél a tarlót aratás után azonnal minél mélyebben beszántani, amely eljárással a legyek további fejlődése megakasztván, az őszi vetések a légy támadásaitól lehetőleg megóvatnak.

Mind ezeknek a védekezéseknek azonban csak akkor lesz meg a kellő eredménye, ha azokat nem csak egyes gazdák követik, hanem a megtámadott vidékek lehetőleg valamennyi birtokosa alkalmazza.

Versényi Károly,*

gazdatiszt,
a balázsfalvi járás állandó gazdasági tudósítója.

A szabadságról.

Felolvasta Abrudbányán az 1895. márczius 15-iki ünnepélyen

Székely Béla.

(Vége.)

Kossuth elérkezettnek látta az időt a „felelős független magyar pénzügyminiszter” kérésére, hogy pénzügyeinket teljesen különválasztva Ausztriától rendezzük. „Annyi nemzet nyerte vissza szabadságát, — mondá — mi pedig itt három hónapja gördítjük fáradhatatlanul Sysiphus követ.”

A független magyar kormány kívánata a rendek által a régi rendszer bukása. Ez megrendítette Metternich és társai állását, fel akarták osztalni a diétát. Szerencsére ezt a nádor megakadályozta s új birodalmi tanácsot hívott össze. Azonban amíg a státustanács tanakodott a teendő felől, az alatt a dolgot eldöntötte a bécsi fiatalság márczius 13-án. A nép kívánságát petícióba foglalva, hűségük kifejezése mellett adták be a birodalmi rendekhez, kérve a sajtószabadság, tanszabadság, egyenjogúság, törvénykezés nyilvánosságát. Ezt a birodalmi rendek testületileg viszik át a Burgba, hol folyt a státuskonferencia. Itt elodázzák a dolgot. Metternich erőszakhoz nyúl; kirendeli a katonaságot éles töltennyel. Az ifjúság által feltűzött jámbor bécsi polgárság mind zajosabban gyülekezik nagyobb tömegekbe. A külvárosi csöcselék is megindul, az utcai mób is belevegyül a néparba, megrohanják a rendek házáat, összetörik a butorokat s az alatt álló katonaságra dobják.

Ily nagy ingerültség közepette rendelik A főherczegnek, hogy lövessen a népre.

A végzetes lövés megtörtént. A sebesülteket végig hordozza a nép az utcákon. Egész Bécs forradalmi lázba tör ki. Károly Lajos főherczeg este 10 órakor javasolja Metternichnek a lemondást, gondolva, hogy ezáltal csillapodik az ingerültség. De már késő volt! Ezt csak vérbe lehetett fojtani. Nagy erőt koncentráltak Windischgrätz herczeg alatt a mozgalom elnyomására.

A státus-konferencia engedni volt kénytelen. Károly praesumptív trónörökös kijelentette, hogy: „Ő felsége elhatározta a német és szláv népek rendeit, valamint a lombard királyságok követeit maga körül gyűjteni, hogy tanácsaikkal támogassák a trónt”; de az alkotmány szó kimondásától még most is irtóznak.

Az események rohamosan fejlődnek. A francia forradalom híre villámként rázza fel egész Európát. Minden államban kilép a nép a cselekvés terére; kérelmet pontokba foglalva küldi meg a kormányoknak. Egyedül Magyarország csendes. A főrendek nem tartanak ülést, az alsóház nincs hova küldje ikenetét. Márczius 14-én meghozzák a bécsi diákok az események híret. 15-én reggel nagy csoportokban verődik össze az ifjúság, mint a nép vezetője. Petőfi a városház erkélyéről szavalja gyújtó versét:

„Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha.
Rabok leszünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, választatok!”

A lelkesült nép ezrei harsogják: „A magyarok Istenére esküszünk, hogy rabok többé nem leszünk!”

Lázás tevékenységgel foglalják írásba a magyar nemzet követeléseit 12 pontban. A „Nemzeti dal”-t énekelve rohannak a Lánderer nyomdájába. Petőfi, Jókai, Vasvári és Vidacs lefoglalják a nyomdát. Czenzura nélkül nyomják ki a pontokat több ezer példányban s kiosztják a nép között. Onnan a lelkesült ifjúság a státus-börtönbe megy. Erőszakkal szabadját ki Tanácsot; ezt a néptanító-martyírt vállain hozza ki az ujjongó nép közé. Kocsiba tették, emberek vonták egész a városházáig.

* Nagyon szívesen vesszük közgazdasági érdekű cikkeit.
Szerk.

Egy szemtanu szerint színházba vittek, hol a „Két anya gyermekét” akarták játszani, de Bajza, az akkori direktor, Bánk-bán-t adatta elő, melyben Egressy volt a Bánk-bán. A színházban minden hely tömött volt; az előadást felbe kelle hagyni, mert egy része a publikumnak újra akarta kezdetni, más része folytatását kívánta. Erkel tultett mindenen, eljátszatta az orchesterrel a Hunyadi hattyudalát, utána a Hymnust, Szózatot s a legszebb népdalokat. Végül Egressy elszavolta a „Talpra magyar”-t s elis énekelték Szerdahelyi megzenésítése szerint. Végezték a Marseille s a lengyel Hymnussal. Katonák és városszolgák helyett nemzetőrök vigyáztak a rendre.

Márczius 17-én maga István nádor fényes küldöttséggel megy Bécsbe, viven a magyar miniszterium nevsorát, mibe a felség belenyugszik; kinevezi Batthány Lajost miniszterelnökké. Ez volt az első felelős magyar miniszterium. Márczius 20-án írja a „Pesti Hirlap”: „Ki van írva számunkra a népek történetében hallatlan diadal-állapotaink teljes átalakítása egy csepp vérontás nélkül.”

Az örömhír gyorsan terjedt szét a hazában, boldog volt e hazának minden polgára: főnemes, nemes, polgári jobbágy. Magyar, német, oláh, tót; pápista, kálvinista, görög. Kárpátoktól Adriáig hangzott az éljen, Hoch, Vivat, Zsivió! Szabadság, testvériség, egyenlőség! A népek e szentháromságában egygyé olvadt a honnak minden polgára, nemzeti és vallásfelekezeti különbség nélkül.

E varázsige által lett a néhány ezer kiváltságos magyarból az erős magyar állam. Ez a márcziusi napok vívmánya! És a mi a népek történetében hallatlan: vérontás nélkül.

De hogy a bukott rendszernek nem volt őszinte jó szándéka a népekkel szemben, kitűnik abból, hogy mihielyt fölcusdott ijedségéből, kereste az eszközöket, amikkel visszavonni lehetne az engedményeket. Hogyan bujtogatta föl először horvát, szerb, tót, oláh testvéreinket, kikkel százados jogainkat osztottuk meg önként, csak hogy szorosabba fűzzük a testvéri láncot: hogy tették az embert „embertársának farkasává” s midőn a polgári harc tüzet fölygyújtottak, midőn patakokban folyt az ártatlan vér, nyiltan, fegyverrel hogy lépett fel ellenünk a reakció: azt nem szükség eszetelmem, Az a nemzet, mely 1845—1848-ig folyton munkálva, századok mulasztásait hozta helyre, a legbékésebb loyaltással vitte keresztül jogait: az a nemzet meg is tudta védni azt. Soha nagyobb, soha dicsőbb nem volt a nemzet, mint akkor.

Egy idegen despota százezreit kellett hogy idehozza a tönkrevert, a lealázott, tehetetlen hatalom, hogy legigazza a népet, melyet századokon át nem tudott, nem akart boldogítani . . . Vessünk fátyolt a multakra! . . . De megemlékezni e napról, honfui kötelességünk. „Multunkért küzdünk a jövővel.” „Aki ezt sem teszi meg, Petőfi szavai olvassák rá az ítéletet.” A történelmi logikája szigorú, nem tűr ellenmondást; megmutatta 18 évi zsarnok abszolutizmus, hogy nekünk volt igazunk.

Bár rövid akartam lenni, kénytelen voltam felolvasásomat hosszúra nyújtani, mert ki kelle mutatnom, hogy e vívmányok, melyek a vérkeresztésen is keresztül mentek, — melyeket e hazában többi testvéreinkkel élvezzünk — nem pillanatnyi felhevülés, nem külső benyomás, hanem hosszas, fáradságos küzdelem eredményei. „Elhunytanak legjobbjaink a hosszú harc alatt.”

Márczius 15-nek emlékét vessük mélyen szívünkbe; oltuk be az apró nemzedék szívébe is, hogy e hazának minden fia: német, oláh, vagy tót, érezze és ertse meg azt:

„A nagyvilágon e kívül
Nincsen számodra hely;
Aldjon vagy verjen sors keze,
Itt élnek, halnod kell!”

VEGYES HIREK.

— Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egylet f. hó 25-én tartotta választmányi ülését, melyen 20-an jeientek meg. Elnökölt Csató János kir. tanácsos alispán. A kultusz-miniszter ur az egylet segélyezése tárgyában benyújtott kérelmet fedezet hiányában nem teljesíthetvén, a választmány elhatározta, hogy még ez évben idejékorán újból kérelmet nyujt be a jövő évi segélyezés tárgyában. Új tagoknak ajánlatnak: Középegy Gyula nyug. áll. tisztviselő (Nagy-Várad) eddigi rendes tag és a gyulafehérvári volt várbeli község vagyonát kezelő bizottság 100—100 frttal, mint örökös alapító tagok, Oelberg Gusztáv bányakapitány (Zalathna), dr. Boér Jenő orvos, (Tóvis), Lunáček Frigyes földbirtokos (Kis-Ludas), dr. Jeney Elek ügyvéd (Nagy-Enyed), továbbá Abrudfalva, Bucsum, Kerpenyes, Korna, Muska, Szobodol és Tóvis alsófehérmegyei községek, mint reudes tagok. Jelentkezők a felvételtől hivatalosan értesítettek az örökös alapító tagokhoz pedig köszönő irat intéztetik. Dr. Csérni Béla jelenti, hogy ez évben részint a késői kitavaszkodás, részint a vasúti munkálatok következtében magas napszámok miatt keveset haladhatott az apulumi ásatásokkal. Veszely Károly kifogásolja az ásatásoknak a régi helyen való folytatását, mert az

eddigi e
csenek a
helyén
ajánlja,
tározata
deközük
radjunk
érteleml
rozza a
kisebbité
ásatások
ügyészse
dr. Csér
kásokat
vel Nov
nyára a
küldend
zese tár
hez. Dr.
tozás ál
a katon
rására a
tatásain
özy. Rho
az ásata
parancsi
Választu
gyűlés
évkönyv
gészeti,
nárnak
mészettu
muzeum
gyűrű, I
Mária
Kossuth-
duras k
1 drb M
nuló 1 d
1 drb E
miklószy
1 drb e
many az
nek, aki
nem vel
barátság
melyben
melfőzta
nem mu
töltött
városi p
telő rok
nem is
ezzel: 1
április 1
f. hó 23
a borten
Meg kel
ki fárad
a maros
a mezőg
határoz
gyenk t
felkéret
fedezze
pályázat
az illető
országgy
kének k
kor gyű
szimmü-
előadása
sát igér
ségünk
nyára 1
követke
tolni a
legtöbb
pen tel
tatta a
fizetnek
Drogits
földjüke
erre va
kisebb
a nagy
között;
hogy e
Korán
egy-egy
s kérte
Ez azo
majd e
vágott
munkás
előjáró
madara
Gazdas
valódi
désében
ságaért
sabban
írott cz
ily alal

5765—894. tkvi.

Árverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy a kir. kincstárnak Marian Juon I. Chirilla és Marian Dinu elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 92 frt 20¹/₂ kr. tőke, ennek esedékes 6% kamatai, 6 frt 70 kr végrehajtási, már megállapított, valamint jelenlegi 6 frt 50 kr és a még felmerülő kötszgek kielégítése vegett végrehajtást szenvedő Marian Juon I. Chirilla és Marian Dinunak a csongvai 65. sz. tjkben A+ 138, 139/1, 139/2, 450, 826, 1243, 1537, 1547, 1617, 2123, 2267, 2373, 2405, 2469, 2527, 2713, 2838, 2898, 2982, 3190, 3215, 3216 hr. sz. ingatlanokra 546 frt és a 15 r. sz. 1909 hr. sz. ingatlanra külön 11 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1895. évi május hó 14-ik napján délelőtt 9 órakor Csongva községküzánál fog megtartatni. Árverezni szándékoztok, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre valta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 45 nap alatt, minden egyes részletért részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál letézni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi hatóságnál és Csongva község elöljáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság.
Nagy-Enyed, 1894. november hó 20-án.

Csernátóni Vajda Péter,
kir. jbró.

Főnyeremény esetleg **500.000** márka. Szerencse-jelentés! A nyereményekért az állam kezekedik.

Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsolás nyeremény-esélyeire való részvételre, melyben

11 millió 348,795 márkát mulhatlanul nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményei, melyben tervszerűen csak 115,000 sorsjegy foglaltatik, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 márka.

Főnyer.	300,000 márka	56 nyer.	á 5000 m.
1 nyer.	200,000 "	106 "	á 3000 "
2 "	100,000 "	231 "	á 2000 "
1 "	75,000 "	812 "	á 1000 "
1 "	70,000 "	1415 "	á 400 "
1 "	65,000 "	20 "	á 300 "
1 "	60,000 "	132 "	á 200 és 150 "
1 "	55,000 "	39755 "	á 155 "
2 "	50,000 "	8290 "	á 134, 100, 98 "
1 "	40,000 "	6848 "	á 69, 42 és 20 "
3 "	20,000 "		
21 "	10,000 "		
		összesen:	57,700 nyeremény,

mely rövid néhány hónap alatt, 7 osztályban biztosan eldől. Az első osztályú főnyeremény 500,000 márka, mely a második osztályban 55,000 márka, a harmadikban 60,000, a negyedikben 65,000, az ötödikben 70,000, a hatodikban 75,000, a hetedikben 200,000 márkára növekszik és így a 300,000 márkás főnyereménnyel 500,000 márka lehet.

Ezen első nyeremény sorsolásra, mely hivatalosan van megállapítva: egy egész eredeti sorsjegy ára csak **3 frt 50** kr. egy fél " " " " " **1 " 75** " egy negyed " " " " " **90** "

A megtörtént húzás után minden résztvevőnek felszólítás nélkül nyomban megküldöm a hivatalos sorsolási jegyzéket. Sorsolási tervet az államzárrel ellátva, melyből a betétek és a nyereményelosztások mind a hét osztályra megtudhatók, előre küldök díjtalanul.

A nyereménypénzek kifizetése és szétküldése közvetlenül tőlem történik az érdekeltekhez, pontosan és szigorú titoktartás mellett.

Megrendelések postautalvánnyal vagy levélben kéretnek.

Megbizásokkal a küszöbön álló pénz-sorsolásra tehát szonnan, de legkésőbb folyó évi május hó 1-ig ki-ki bizalommal forduljon **HECKSCHER JÓZSEF** bank- és pénzváltó üzletéhez **Hamburgban**.

A brassói portland-cement-gyár ajánlja legkitünőbb PORTLAND-CZEMENTJÉT

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolesőbb árban.

Nagy-Enyeden kapható: **Winkler János** urnál, ahol

Roman-cement mindig legjobb minőségben található.

A legjobb hirnévnek örvendő és állami kedvezményben részesülő

gróf Csáky Rezső

kassai cognac-gyárának főraktára és kizárólagos elárúsítása:

Cirner J. József és Ungerpek Miklós uraknál

NAGY-ENYEDEN.

Eladó telek.

Nagy-Enyeden a Magyar-utczában, az ev. ref. papilak mellett 21. számú beltelek eladó. Értekezhetni **Müller Mihály** ügyvéddel.

Mária-czelli Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszér.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtás, savanyu, felbőffögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkaviválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomorfulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámrhoidáknál.

Említett bajoknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** évek óta kitünőenk bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerüzára **Budapest**, Király utca 12. sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: "Valóságát bizonyítom".

A **Máriaczelli gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Kovács József gyógyszerésznél
Nagy-Enyeden.
Schieszl Károly 20-28 gyógyszerésznél
Balászfalván.

Nagy raktár beocsini Portland- és Roman-czementből

legolesőbb leszállított árban

Tisztelettel tudatjuk az építető közönséggel, hogy **Bisztricsány Lajos urnál, nagyenyedi cement-raktárunkon** összes termékeink

BEOCSINI PORTLAND- és ROMAN CZEMENT

gyári áron kaphatók. Hogy cementünk milyen kitünő, azt a magyar építészek már régen elismerték, de bizonyítja a **berlini hivatalos vizsgáló-állomás is**, mely hivatalos okirat **Bisztricsány Lajos** urnál levő nagyenyedi raktárunkban bármikor megtekinthető.

Teljes tisztelettel a beocsini cementgyár.

Bisztricsány Lajos

ajánlja dusan felszerelt **ásványvizraktárát**, melyben a következő vizek kaphatók: giesshübli, karlsbadi, mühl- és johannisbrunni, marienbadi, Selters, Sdvator, Margit, Baross, előpataki és borszéki (1895-beli töltés); ugyszintén **gummi-labdait 3—70 krig.**

Friss töltésű bikszádi víz folyton kapható.

Van szerencsem a helybeli és vidéki n. é. közönségnek igen becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon az **Első Magyarországi Varrógépgyár Részvénytársaságtól Budapestben** (hazai ipar) az egyedüli kizárólagos képviselőletet bírom, és raktáron vannak **családok, varrodák és iparosok részére több fajú**

VARRÓGÉPEK

a legjutányosabb árak mellett. Jutányos áránál fogva egy ilyen gép nélkülözhetetlen minden háznál; még **részletfizetésre** is hajlandó vagyok saját felelősségem mellett adni. Olcsóságánál fogva minden versenyt felülmul.

Továbbá ajánlom dusan felszerelt **férfi- és női divatáru-raktáromat**

a nyári évadra, u. m. egyes női ruha-kelmék tiszta angol-gyapjuból mindenféle színekben, a legjobb ruhadiszítések, selyem, brokát, poszomány, színes gyöngydiszek, csipkék mindenféle színekben, valódi francia mosó és áttört kelmék, voile, batist, satin, crepp, a legjobb mosó zefírek, bélés, foulard ruha-aljba való bélesek, **lőszőr szövet** és több ezerre menő más cikkek, amit itt elő nem sorolhatok

Nagyra becsült látogatásukat kérve, maradok

alázatos tisztelettel **VAJDA PÉTER.**